

PENITENCIARELE DIN EUROPA: ȘTIRI JURIDICE INTERNE

În această compilație, *European Prison Litigation Network* (Rețeaua Europeană a avocaților pentru drepturile deținuților), membrii și partenerii săi își propun să informeze juriștii naționali și organizațiile societății civile din întreaga Europă cu privire la cele mai importante evoluții juridice în materie penitenciară. Compilația acoperă **14 state membre ale Uniunii Europene, precum și Ucraina, Moldova, Marea Britanie și Rusia.**

PREZENTARE GENERALĂ A NOUȚĂȚILOR JURIDICE DIN DOMENIUL PENITENCIAR ÎN PERIOADA

IUNIE-AUGUST 2023

CONTACTUL CU LUMEA EXTERIOARĂ ■ În **Romania**, prevederile legale intrate recent în vigoare [extind posibilitatea ca deținuții aflați în stare de arest preventiv să beneficieze de vizite intime](#) din partea soților sau a partenerilor de lungă durată. Până atunci, această posibilitate era limitată doar la condamnați.

În **Regatul Unit**, Curtea Supremă a anulat [decizia unui șef de penitenciar de a respinge cererea unui deținut de a participa la un interviu telefonic cu un jurnalist](#) și a oferit clarificări cu privire la condițiile în care deținuții pot interacționa cu mass-media.

DISCIPLINA ■ În **Bulgaria**, hotărârile recente ale instanțelor administrative arată diferențe de abordare în ceea ce privește posibilitatea de a ataca în instanță pedepsele disciplinare, altele decât izolarea în penitenciar. Această diferență de abordare creează incertitudine juridică și necesită armonizare.

SĂNĂTATEA ■ În **Austria**, Parlamentul a modificat amendamentele anterioare la legea privind detenția preventivă, [pentru a se asigura că niciun deținut reținut în cadrul acestui regim nu este eliberat fără o pregătire corespunzătoare](#). De asemenea, se modifică procesul de revizuire a detenției preventive dispuse ca urmare a unei infracțiuni comise de un minor.

În **Polonia**, Serviciul penitenciar și Ministerul Sănătății [au respins propunerea Comisarului pentru drepturile omului de a adapta cadrul juridic pentru a asigura că calitatea serviciilor de asistență medicală oferite în penitenciare](#) este egală cu cea oferită populației generale. Solicitarea Comisarului a venit după adoptarea unei noi legi care instituie monitorizarea serviciilor de sănătate, dar care exclude din domeniul său de aplicare serviciile de sănătate din penitenciare.

Tot în **Polonia**, Ombudsmanul pentru drepturile pacienților [a declarat că nu are competențe pentru gestionarea plângerilor privind asistența medicală necorespunzătoare în instituțiile penitenciare](#).

În **Portugalia**, o nouă lege privind sănătatea mintală [a abolit posibilitatea ca instanțele să prelungească pe termen nelimitat măsurile de securitate din detenție](#) (în instituții psihiatrice sau în anumite spații sau unități specifice ale instituțiilor penitenciare) impuse persoanelor care au comis o infracțiune, dar care sunt considerate iresponsabile din cauza unor tulburări de sănătate mintală. Această situație a dus la internări pe termen nelimitat, în ciuda faptului că pedeapsa cu închisoarea pe viață lipsește din dreptul penal portughez.

În **Spania**, Secretariatul General al Instituțiilor Penitenciare a anunțat că un penitenciar spaniol va fi [transformat într-un spital psihiatric](#) pentru a oferi asistență medicală specializată deținuților cu tulburări de sănătate mintală.

SUPRAAGLOMERAREA ■ În **Belgia**, o instanță a obligat statul [să reducă, în termen de șase luni, rata de ocupare a unui penitenciar supraaglomerat la 110%](#) și să elimine, în termen de cinci ani, supraaglomerarea, sub amenințarea aplicării unei amenzi.

În **Franța**, un tribunal administrativ, care acționa în calitate de judecător de măsuri provizorii, [a respins o cerere formulată de ONG-uri de a preveni intrarea ulterioară într-un penitenciar supraaglomerat](#), pe motiv că astfel de măsuri nu țin de competența sa.

În **Portugalia**, Raportul anual al Mecanismului Preventiv Național din 2022 arată că [mai mult de jumătate din penitenciarele țării sunt supraaglomerate](#).

În **România**, Directorul General al Administrației Naționale a Penitenciarelor [a declarat că problema supraaglomerării penitenciarelor va fi soluționată până la sfârșitul anului 2024](#), prin creșterea capacității sistemului penitenciar. Cu toate acestea, având în vedere creșterea numărului de persoane care intră în sistemul penitenciar, este îndoielnic că doar această măsură va rezolva problema.

În **Regatul Unit**, printr-o ordonanță [a fost mărită perioada maximă de eliberare din penitenciar și plasare sub supraveghere în arest la domiciliu](#), de la 135 la 180 de zile. Această creștere a avut drept scop reducerea supraaglomerării din penitenciare.

DREPT PENAL ■ În **Moldova**, în conformitate cu modificările aduse Codului penal, [limitele minime și maxime ale pedepsei pot fi reduse cu o treime sau un sfert](#), respectiv în cazul acordului privind recunoașterea vinovăției sau atunci când persoana acuzată a solicitat ca procesul să se bazeze pe probe prezentate la faza urmăririi penale.

În **Rusia**, modificările aduse Codului de procedură penală [obligă instanțele să ia în considerare alternativele la arestarea preventivă](#) pentru persoanele acuzate de infracțiuni economice, pentru a le permite să-și desfășoare activitățile comerciale.

BUNURI PERSONALE ■ În **Ungaria**, o ordonanță emisă de Administrația Penitenciarelor le permite deținuților să accepte ca [o parte din banii transferați în contul lor de depozit să fie utilizați de administrația penitenciarului pentru a stinge datoriile deținutului](#), pe care acesta le datorează administrației penitenciarului, indiferent de scopul pentru care banii au fost inițial trimiși. O posibilă îngrijorare este faptul că deținuții nu vor accepta în mod benevol un astfel de aranjament, ci mai degrabă îl vor accepta sub presiunea personalului penitenciar.

În **Rusia**, modificările aduse Codului de procedură penală au drept scop de a [proteja bunurile deținuților condamnați, lăsate nesupravegheate](#) pe durata detenției lor, inclusiv locuințele acestora.

REFORME DIN SISTEMUL PENITENCIAR ■ În **Belgia**, guvernul propune modificări la legea privind penitenciarele, care ar [restricționa dreptul deținuților de a depune plângeri și ar limita domeniul de aplicare al monitorizării independente a penitenciarelor](#).

PENITENCIARE PE TIMP DE RĂZBOI ■ În **Rusia**, continuă [recrutarea deținuților de către Ministerul Apărării, pentru a fi înregimentati și trimiși în războiul împotriva Ucrainei](#). Campaniile de recrutare au loc în majoritatea regiunilor rusești, precum și în regiunile Ucrainei aflate sub ocupație rusă. Un număr nespecificat de deținuți care au luat parte în războiul împotriva Ucrainei au fost deja grațiați prin decret prezidențial.

În **Ucraina**, o nouă lege reglementează, printre altele, [utilizarea lagărelor pentru prizonierii de război \(POW\)](#) în timpul războiului și în perioada postbelică. Această lege permite plasarea în lagăre atât a prizonierilor de război, cât și a deținuților condamnați, cu condiția să fie separați unii de alții.

PRIVATIZARE ■ În **Belgia**, Curtea de Conturi a publicat un raport care evidențiază continuarea parteneriatelor public-private în gestionarea penitenciarelor, desfășurate [fără o justificare care să rezulte dintr-o analiză corespunzătoare a costurilor și beneficiilor](#).

DREPTURI PROCEDURALE ■ În **Bulgaria**, instanțele administrative continuă să acorde sume foarte mici ca despăgubire pentru tratamentul inuman și degradant aplicat deținuților ținuti în condiții precare de detenție. În **Franța**, un tribunal administrativ, care activează în calitate de judecător de măsuri provizorii, a constatat că autoritățile nu au reușit să pună în aplicare o ordonanță anterioară care viza îmbunătățirea condițiilor de detenție într-un penitenciar din Franța și a dispus măsuri suplimentare. Plângerea a fost [întemeiată în baza constatărilor făcute în urma unei vizite inopinate în această instituție penitenciară, efectuată de vicepresedintele Baroului](#), în rezultatul aplicării unei legi adoptate recent.

În **Ungaria**, modificările care recent au intrat în vigoare au creat [posibilități suplimentare de a solicita despăgubiri pentru o detenție abuzivă](#). În ciuda acestei evoluții pozitive, rămân nesoluționate deficiențe legislative semnificative (rata scăzută a despăgubirilor, lipsa automatizării în procesul de despăgubire).

În **Polonia**, [durata excesivă a arestării preventive este o problemă sistemică](#), așa cum susține o comunicare comună recentă realizată de *Fundația Helsinki pentru Drepturile Omului și Asociația Națională a Barourilor*, care a fost prezentată Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei. Printre alți factori, autorii subliniază utilizarea de către sistemul judiciar a deciziilor stereotip pentru prelungirea detenției preventive.

În **Portugalia**, Curtea Supremă [a respins ca inadmisibil un habeas corpus depus de un deținut](#) care suferea de o boală și care a susținut că detenția sa este ilegală din cauza condițiilor necorespunzătoare de detenție și a faptului că nu i s-a asigurat tratament medical corespunzător.

În **Rusia**, modificările recente care aliniază Codul de procedură penală la reglementările privind starea de război permit [reținerea unei persoane pe o perioadă de până la 30 de zile, fără o hotărâre judecătorească](#).

REINTEGRAREA ■ În **Lituania**, o nouă dispoziție a directorului Serviciului penitenciar actualizează regulile Consiliilor deținuților, stabilite pentru a le permite deținuților să abordeze problemele cu care se confruntă în detenție. Printre altele, noile reguli prevăd că [organizațiile societății civile, de rând cu instituțiile de stat și locale, ar trebui să fie implicate în activitățile privind reintegrarea deținuților](#).

Tot în **Lituania**, o nouă dispoziție emisă de serviciile penitenciare și de probațiune actualizează procedura de admitere a deținuților în centrele de plasament și stabilește [noi obligații pe care deținuții trebuie să le îndeplinească pentru a putea fi menținuți în acest regim de detenție](#).

AJUSTAREA SENTINȚEI ■ În **Polonia**, ministrul Justiției a respins propunerea Comisarului pentru drepturile omului de a [elimina modificările recente aduse Codului penal, care permit impunerea pedepsei cu închisoare pe viață, fără posibilitatea de eliberare condiționată](#).

În **Portugalia**, o lege privind amnistia [a redus cu un an pedepsele pentru infracțiunile comise înainte de 19 iunie 2023, care erau de până la opt ani privațiune de libertate](#), pentru persoanele care, în momentul comiterii infracțiunii, aveau vârsta cuprinsă între 16 și 30 de ani.

În **Regatul Unit**, Curtea de Apel s-a pronunțat în cazul unui deținut care a fost [readus în penitenciar peste mai bine de șase luni după ce sentința sa îi expirase](#). Instanța nu a considerat că detenția în urma rechemării a fost arbitrară, întrucât întârzierea rechemării nu a rupt legătura de cauzalitate dintre sentința instanței și detenție.

STATISTICI ■ În **Moldova**, datele statistice actualizate arată că [populația țării este mult mai mică decât s-a estimat în anii precedenți](#), ceea ce modifică rata populației penitenciare.

TORTURĂ ȘI RELE TRATAMENTE ■ În **Moldova**, un raport recent elaborat de *Promo-LEX*, care a fost prezentat Consiliului Europei, constată [un sir de deficiențe în cadrul juridic al țării în ceea ce privește raportarea și pedepsirea cazurilor de tortură și tratamente inumane în timpul detenției](#).

MUNCA ■ În **Germania**, Curtea Constituțională Federală a constatat că [actualul sistem de remunerare a deținuților angajați în penitenciare este neconstituțional](#) și a dispus ca, până în 2025, acesta să fie armonizat cu obiectivul de reabilitare socială a deținuților.

EDIȚIA INTEGRALĂ O PUTEȚI CITI PE PAGINA NOASTRĂ WEB >>

Aducem mulțumiri speciale [membrilor și partenerilor noștri asociați](#) pentru elaborarea în comun a acestei compilații!

Această compilație este finanțată de Uniunea Europeană și de Fundația Robert Carr. Cu toate acestea, opiniile și punctele de vedere exprimate sunt doar cele ale autorilor și nu le reflectă neapărat pe cele ale Uniunii Europene, ale Comisiei Europene sau ale Fundației Robert Carr. Nici Uniunea Europeană, nici Comisia Europeană și nici Fundația Robert Carr nu pot fi considerate responsabile de acestea.